

Üçü de Nisan yağmurlarıyla toprağa düştü...

ZÜBEYİR GÜNDÜZALP

Mart ayı Üstad Bediüzzaman'ın hayatında tevafukların yaşandığı bir ay olduğu gibi Nisan ayı da bir tevafuk eseri olarak Nur Talebelerinin Rahmet-i Rahman'a kavuştukları bir aydır. Sanki Nurun istikbaldeki fütuhatinin sebebi olarak Nisan yağmurlarının toprağa düşmelerini andırıyordu. Zübeyir Ağabey, Nur dâvâsının istikamet kahramanı, asrın müceddidinin de sadakat kahramanıdır. Atabeyli Tahirî Mutlu takvada birinci sırada yer alırken; Mehmet Emin Birinci, namaz konusundaki tavizsiz çizgisiyle hatıralarda yer etmiştir.

Kafkas asıllı olan Zübeyir (Ziver) Gündüzalp; 1920 yılında Ermenek Yaylasında dünyaya teşrif etmiş, 2 Nisan 1971'de bir Cuma günü İstanbul'da vefat etmiş ve Fatih Camii'nde on bini aşan insanın kıldığı cenaze namazından sonra Eyüb Sultan Kabristanı'na defnedilmiştir.

Merhum, ilköğretimine Ermenek'te başlayıp Silifke'de tamamlamıştır (1939). Daha sonra Ermenek'te, arkasından Konya'da posta telgraf memuru olarak çalıştı. Konya'da bulunduğu sıralarda Nurlarla tanıştı ve ömrünün sonuna kadar iman hizmetini en güzel şekilde ifa etti. Emirdağ'da Üstad'ı ziyaret edip (1946) yanında kalmak istediğini bildirdi. Ancak memuriyetine devam etmesi, daha sonra yanına alınacağı cevabını aldı. 1948'de Afyon'da tutuklanarak Bediüzzaman'la birlikte altı ay hapis yattı. Bu tarihten itibaren Üstadın yanından hiç ayrılmadı.

Üstad'la hapis yatarken yanlışlıkla serbest bırakıldığında bu fırsattan yararlanıp özgürlüğüne kavuşma şansına sahipti. Ancak o, yapılan yanlışlığa itiraz ederek tahliyeyi engelledi. Böylece Üstadından ayrılmadı. Nurcuların takibata uğradığı, kanunsuz bir şekilde tutuklandıkları, eziyet gördükleri hengâmda, Risâle-i Nurları okuduğunu söyleyerek kendi kendini ihbar etti. Her halükârda iman hakikatlerini mahkûmlara, savcılara, hâkimlere açıklıyordu. Çünkü onun tesbitlerine göre Risâle-i Nurları okuyan hâkimler, yanlış hüküm vermezlerdi. Nitekim Risâle-i Nurlar ve Nurcular hakkında açılan yüzlerce dâvâ, beraatla sonuçlandı.

Zübeyir Ağabey, Nurların "Kara Sevdalı"sıdır. İnsanların imanını kurtarmaya vesile olmak için gecesini gündüzüne kattı. Mahkemedeki savunmasında, "Eğer komünistler mürekkep ve kâğıdı yok etmek imkânını da bulsalar, benim gibi birçok gençler ve büyükler fedai olup hakikat hazinesi olan Risâle-i Nurun neşri için, mümkün olsa derimizi kâğıt, kanımızı

mürekkep yapacağız” der.

Yine savunmasında “Yirmi seneden beri milyonlarla insana din, iman, İslâmiyet, fazilet dersi veren ve onları dinsizlikten muhafaza eden Kur’ân tefsiri Risâle-i Nur uğrunda idam edileceksem, sehpaye ‘Allah Allah, yâ Resulallah’ sadalarıyla koşarak gideceğim. Komünizme kapılıp dininden çıkan, ebedî felâketlere yuvarlanan ve vatan haini olarak kurşuna dizdirecek cürümlerden gençlerimizi koruyan Risâle-i Nur uğrunda kurşunla öldürüleceksem, o kurşunlara çekinmeden göğsümü gereceğim. Üstadım Bediüzzaman için hançerlerle parçalanırsam etrafa sıçrayacak kanlarımın ‘Risâle-i Nur, Risâle-i Nur’ yazmasını Rabbimden niyaz ediyorum”¹ diyerek Üstada olan bağlılığını ifade eder.

Onun için Risâle-i Nur’a, Bediüzzaman’a talebe olmak, en büyük bir şereftir. Oysa bu yüzden tutuklanıp yargılanmaktadır. Suç olarak görülen bu fiili kendisinden sorulduğunda, “Bediüzzaman Said Nursî gibi bir dâhinin şakirdi olmak liyakatini kendimde göremiyorum. Eğer kabul buyururlarsa, iftiharla, ‘Evet, Risâle-i Nurun şakirdiyim...” diye haykırırken, orada hazır bulunan Üstad da “kabul ediyorum” diyecektir.

Bediüzzaman, onunla yakından ilgilenmiştir. Pakistan’ın önemli devlet adamlarından Ali Ekber Şah’ın, Emirdağ’dan uğurlandığı sırada yanlarına gelen Zübeyir için Üstad, “Biz bir veziri uğurlamaya geldik, başka genç bir veziri de karşılamaya gelmişiz” ve sonra da “Ben Zübeyir’i karşılamaya geldim” demiştir. Onun hizmetteki yerini Bediüzzaman, “Zübeyir bana merhum biraderzadem Abdurrahman yerine verilmiştir diye manevî ihtar aldım. Hakikî fedakâr Zübeyir, en lüzumlu ve hizmete şiddetli ihtiyacın zamanında burada imdada geldi...” ifadelerinde görmekteyiz.

Bediüzzaman Hazretleri, bu kudsî hizmetin kendinden sonra da tesbit ettiği meslek ve meşrep esasları çerçevesinde devamında ne denli etkili olacağını fark etmiş olmalı ki, ona özel ilgi göstererek yetişmesini sağlamıştır. Bu özel ilgiye mazhariyetinde, sadakati, sebatı, keskin zekâsı, cesareti ve kahramanlığı gibi pek çok meziyetlere sahip olduğu da gözden uzak tutulmamalıdır.

27 Mayıs 1960 ihtilâlinden sonra memleketi olan Ermenek’te mecburi ikamete tabi tutuldu. Burada bir süre kaldıktan sonra, gizlice Ermenek’ten ayrılarak Ankara’ya geldi. Altı ay kadar Ankara’da kaldı ve 1961 yılında İstanbul’a geçti. Ömrünün sonuna kadar burada yaşadı.²

Üstad Hazretlerinin vefatından sonra meşveret sistemini kurdu. Cemaatte birlik ruhunu yerleştirdi. Hizmeti meslek ve meşrep açısından şekillendirdi. Risâle-i Nur Külliyyatının neşri, İttihat, Yeni Asya Gazetesi ve Yayınevinin kurulması gibi yayın faaliyetlerini başlattı.

Zübeyir Ağabey, tam anlamıyla bir dâvâ adamı olarak hizmet götüreceği insan unsurunu, onun duygularını iyi kavramış; bunları müsbete, iyiye, güzele, faydalıya kanallandırmak için yollarını tesbit etmiştir. Bu yolda tahlil, tefekkür ve tesbitlerini kaleme alarak gelecek nesillere de intikalini sağlamıştır. Merhum ağabeyin bu yazıları daha sonra “Altın Prensipler” ve “Nefis Muhasebesi” adlarıyla yayınlanmıştır.

Vefatının 39. yılında Zübeyir Ağabeyi bir kere daha rahmetle anarken onun güzel sözlerinden bazılarını takdim etmek istiyorum:

“Şimdi oku, kabirde okuyamazsın!”

“Dâvâsını ‘ifade eden’ kazanır.”

“Sadırdan değil, satırdan konuş; kitabî olsun.”

Dipnotlar:

1- Bediüzzaman Said Nursî, Şuâlar, s. 853-854.

2- Zübeyir Ağabeyin hayatı hakkında geniş bilgi için bkz. İ. Kaygusuz, Zübeyir Gündüzalp, Yeni Asya Neşriyat.

Tahirî Ağabey, Bediüzzaman'ın son yıllarında yanında bulunup, hizmet tarzını yakından görüp bilen sayılı kişilerden biridir. Üstad'ın hizmet için vekil olarak bırakıp, "Ben ölsem veya hayatta şuursuz kalsam, Nurlara karşı hizmetimin tarzını bilerek tam yapabilecek" dediği kişilerden birisidir. Said Nursî onun için, on velî kuvvetinde olduğunu söyler ve şöyle derdi:

"Tahirî'nin öyle bir derecesi var ki, manevî sahadaki derecelerinden birini görse dünyayı terk eder! Ya Rabbi, bu mânevî varlığını kendisine bildirme! Ahirette ümmet-i Muhammed'e faydası olacak..."¹

Tahirî Mutlu, 1900 yılında Isparta'ya bağlı Atabey ilçesinde dünyaya geldi. Çocukluk yılları, manevî değerler ön planda tutulan ve dinî hassasiyetleri olan bir aile ortamında geçti. Vatanî hizmetini Kurtuluş Savaşı yıllarında yerine getirdi. Savaş sonrasında gazilik unvanı ve madalyası aldı. Kendisine gazilik maaşı da bağlandı. Ancak, o bu maaşı almaya yanaşmadı.

Tahirî Mutlu 1931 yılında Risâle-i Nur ile tanıştı. Bu tanışmadan sonra Hafız Zühüd'ün oğlu Eşref ile birlikte Barla'ya giderek Bediüzzaman Hazretlerini ziyaret etti. Bu ziyaret kendisini çok etkiledi. Bunun sonucu olarak Risâle-i Nur Talebeleri saflarında yerini aldı. 1942 yılında Âyetü'l-Kübra Risâlesi'nin bastırılması maksadıyla İstanbul'da kırk beş gün kaldı. Bu arada sık sık Sahaflar Çarşısı'na giderek Bediüzzaman'ın eserlerinin olup olmadığını sorardı. Bunun sonucunda İşaratü'l-İ'caz, Hakikat Çekirdekleri ve Lemeat adlı eserleri bulup aldı.

Tahirî Mutlu, Âyetü'l-Kübra Risâlesini bastırdıktan sonra İstanbul'dan ayrılarak vapurla İnebolu'ya ve oradan da Kastamonu'ya geçti. Bu tarihlerde Bediüzzaman Hazretleri Kastamonu'da bulunuyordu. Görüşme sırasında bastırılan Risâleleri Üstada gösteren Mutlu, ayrıca bulduğu diğer eserleri de takdim etti. Bediüzzaman Hazretleri özellikle Lemeat'ı görünce çok sevindi.

Tahirî Mutlu, Bediüzzaman ve diğer talebeleri gibi takibattan kendini kurtaramadı. 1943'te Denizli ve 1948'de Afyon hapishanelerinde çileli günler geçirdi. Ayrıca, 1958 yılında Ankara ve 1960'ta Isparta'da hapis hayatı yaşadı. Mahpusluğu sırasında boş durmadı. Etrafındakilere iman hakikatlerini anlatmak için büyük gayret sarf etti. Karşılaştığı sıkıntıları hiçbir zaman kendine dert edinmedi. Her zaman hizmeti birinci planda tuttu. Onun bu samimî tavrı Bediüzzaman'ın dikkatinden kaçmadı ve kendisini takdir ederek bunu lâhikalara kaydettirdi:

"Çok tecrübelerle ve bilhassa bu sıkı ve sıkıntılı hapiste kat'î kanaatim gelmiş ki, Risâle-i Nur ile kiraeten ve kitabeten iştilal, sıkıntıyı çok hafifletir, ferah verir. Meşgul olmadığım zaman o musibet tezâuf edip lüzumsuz şeylerle beni müteessir eder. Bazı esbaba binaen, ben en ziyade Hüsrev'i ve Hâfız Ali (r.h.), Tahirî'yi sıkıntıda tahmin ettiğim halde, en ziyade temkin ve teslim ve rahat-ı kalb, onlarda ve beraberlerinde bulunanlarda görüyordum. 'Acaba neden?' derdim. Şimdi anladım ki, onlar hakikî vazifelerini yapıyorlar; mâlâyânî şeylerle iştilal etmediklerinden ve kaza ve kaderin vazifelerine karışmadıklarından ve enâniyetten gelen hofuruşluk ve tenkit ve telâş etmediklerinden, temkinleriyle ve metanet ve itmi'nan-ı kalbleriyle Risâle-i Nur şakirtlerinin yüzlerini ak ettiler, zındıkaya karşı Risâle-i Nur'un mânevî kuvvetini gösterdiler. Cenâb-ı Hak, onlardaki nihayet tevazu ve mahviyette tam izzet ve kahramanlık seciyesini umum kardeşlerimize teşmil ettirsin. âmin."²

Tahirî Ağabey, ayrılıştan yaklaşık yirmi yıl sonra, 1953 yılında Bediüzzaman'la birlikte Barla'ya gitti. Onlarla birlikte Zübeyir Ağabey de bu seyahate katılmıştı. Beraber kaldıkları mekânları ziyaret ettiler. Talebelerinin kusurlu hareketlerine kızan Bediüzzaman'ın hiddetli ve kızgın anlarında, Tahirî Mutlu'nun gelmesi ile tavrını değiştirdiği ve hemen yumuşamaya başladığı hatıralarda anlatılmaktadır. Böyle durumlarda hemen bu mümtaz talebesini tebessümle karşıladığı, Allah'ın veli kulu diye hitap ettiği nakledilmektedir.

Bediüzzaman'ın talebesi olmaktan iftiharla söz eden Tahirî, bu yüzden hapis yatmıştır. Afyon Ağır Ceza Mahkemesi'nde yaptığı savunmada, "... Üstadım Bediüzzaman Said Nursî ve diğer arkadaşlarıyla birlikte suçlu gösterilmekle mahkemeye veriliyorum... Ahlâkımızı dinen terbiye edip yükselten ve kendisine 'müceddid' dediğimiz halde bizi reddedip kıran ve büyük bir hürmetle üstad kabul ettiğimiz Said Nursî'nin senelerden beri talebesiyim..."³ demiştir.

Talebesine "Kahraman Tahirî" olarak hitap eden Bediüzzaman; "Merhum Lutfî'nin ehemmiyetli varislerinden Abdullah

Çavuş, Kahraman Tahirî ile Atabeyi, Nurs karyem hükmüne getirmişler”4 ifadesini kullanmıştır. Hizmetlerinden övgüyle söz ettiği gibi, ailesine de yakın ilgi göstermiş, selâm ve duâsını eksik etmemiştir:

“Tahirî gibi kahraman bir şakirdi Risâle-i Nur’a yetiştiren ve o vasıta ile defter-i â’mâllerine daima hasenat yazdıran bir şakirdi bize kardeş veren o mübarek zatlar, İnşallah bu saadeti daima idame ettirecekler. Dünyanın cam parçalarını, o elmaslara tercih etmeyecekler. Onlar, hususî duâlarımızda dahildirler.”5

Bediüzzaman, Tahirî Ağabeyi yazılarından dolayı da takdir etmektedir: “Tahirî’nin bize o kıymetli kalemiyle Cennet taamları gibi çok tatlı ve huri libası gibi çok güzel yazıları, burada herkesi lezzetle mütalâaya sevk ediyor. Ve onun ma’sûme iki mübarek kızlarının yazdıkları nüshalar, burada kadınlar, kızlar âleminde geziyor, görenleri Risâle-i Nur’a cezbediyor. Çok çalışkan ve fedakâr Tahirî’nin kesretli hediyeleri, bizleri çok borç altında bıraktı.”6

Ömrünü iman hizmetinde geçiren Tahirî Mutlu Ağabey bundan 33 yıl önce 3 Nisan 1977 tarihinde vefat etti. Vasiyetine uyularak Eyüp Sultan Mezarlığı’na defnedildi. Önden giden Nur Talebelerine komşu oldu.

Tahirî Ağabeyin, sadakati, vefası, İman ve Kur’ân hizmetindeki sağlam duruşu, Risâle-i Nurların neşri için bütün malını infak etmesi, hayatını Nur hizmetine vakfetmesi ve ibadetindeki azami dikkati gibi örnek hayatı öne çıkmaktadır.

Tahirî Ağabeyi vefatının 33. yılında bir kez daha rahmetle anıyoruz. Onun hizmetleri İnşallah ebede kadar unutulmayacaktır.

Dipnotlar:

- 1- İhsan Atasoy, Kulluğu İçinde Bir Sultan Tahirî Mutlu, Nesil Yayınları.
- 2- Bediüzzaman Said Nursî, Şuâlar, s. 503.
- 3- a.g.e., s. 844-846.
- 4- Bediüzzaman Said Nursî, Emirdağ Lâhikası, s.153.
- 5- Bediüzzaman Said Nursî, Kastamonu Lâhikası, s. 376.
6. Bediüzzaman Said Nursî, Kastamonu Lâhikası, s. 160.

MEHMED EMİN BİRİNCİ

Hassâsiyet!..

Beşerî bir haslettir bu hâl ve hareket. İnsanların, günlük hayatta vuku bulan bazı hadiseler karşısında müteyakkız olmaları ve hadiselerin akışına kapılmamaları şeklinde tezahür eder.

İnsanlar, umumiyetle hassas mizaçlı kişilerin bulunduğu yerlerde normal zamanlardan daha dikkatli hareket etmeye, işlerini itina ile yapmaya hassasiyet gösterirler. Hâsıl olan neticeden de herkes memnun kalır.

Her ne kadar zaman zaman bazı müteheyyic fitratlı kişilerde, zaaf hâlini alarak aşırı alınganlık sebebiyle asabî hareketlerin yapılmasına sebep olsa da, bir işin mükemmel yapılması veya insanın kemâle ermesi için hassasiyetin behemehâl yaşanması gerekir.

Fakat bu yaşayış mâkul ölçülerde olmalıdır. Zîra insan, hayatında hassasiyet hissine pek yer vermediği zaman gabîleşir. Hadiseler karşısında çok fazla hassas hareket edildiği takdirde ise asabîleşir.

Bu ahvâlin ikisi de hilkatin hikmetlerine aykırı ve insanın fitratına zıttır. İhlâs hassası gibi hassasiyet hissi de hayır ve şerre bakmadan samimî olarak kullanıldığı her yerde netice verir. Asıl kullanılması gereken yer ise; ibadet, dua, hayır ve hasenelerdir.

Bu hasleti yerinde ve zamanında, usûlüne uygun olarak kullanan insanlar, maddî mânevî yönden hayatları boyunca faydasını gördükleri gibi öldükten sonra da hassasiyetlerinin tezahürü olarak yaptıkları hâller ve hareketler sayesinde rahmetle anılırlar.

Tabi, hassasiyet hasletlerini Birinci gibi yaşadıkları takdirde.

Mehmed Emin Birinci.

1933 yılında, Rize ilinin Pazar kazasının Hisarlı Köyünde dünyaya geldi. Babası köyün eşrafından sayılan Hasan Efendi, annesi takva ehli muttaki bir insan olarak bilinen Elmas Hanımdır.

Maddî, mânevî ve içtimaî yönden ‘çileli devirlerin çocukları’ndan biri olmasına rağmen annesinin, babasının, akrabalarının lisân-ı hâlleri ile yaptıkları tesirler neticesinde iyi bir aile terbiyesi aldı. Bütün çocuklara kendi evlâdı nazarı ile bakan ve örnek olma mesuliyeti ile hareket eden köy ahâlisinin hassasiyeti sayesinde de hayatı boyunca itina ile yaşayacağı güzel hasletler kazandı.

İbadet hassasiyeti ve okuma hevesi de o hasletler arasındaydı. Yedi yaşında ilkokula gidip kısa zamanda okumayı, yazmayı öğrendi ise de okuyacak kitap bulamadığı, kendisine verilenlerden de zevk almadığı için okuma hevesini teskin edemedi.

Kendisinin “Sene 1947. Memleketimizin duçar olduğu karanlık devirlerin son yıllarını yaşamaktayız. Karanlık devir, zulmet devri. Zîra çok iyi hatırlıyorum, köylülerin elbirliği ederek tutmuş oldukları köy imamından din dersleri almak için bütün köy çocukları camiye gidiyoruz. Öğrendiğimiz din dersleri Kur’ân okumak, namazın hâllerini öğrenmek, imanın şartlarını bellemekten ibaret” 1 şeklinde anlattığı zor şartlar altında ezberlediği sûreler ve öğrendiği bilgilerle ibadetlerini ifa etmeye çalıştı.

İbadetlerini yaptıkça dine ilgisi arttı, merak ettiği hususlar çoğaldı, ama dinî dersler vermek yasak olduğu, gizlice verenler de yakalandıkları takdirde şiddetle cezalandırıldığı için sorup öğrenecek kimse bulamadı. O da aile büyüklerinin veya köyün ileri gelenlerinin çeşitli vesilelerle yaptıkları sohbetlere katılıp konuşulanları dikkatle dinleyerek merakını izale etme cihetine gitti.

Akrabalarından Remzi Efendi ve Halil Dayının, Hakkı Usta, Kadir Usta gibi köyün ileri gelenleri ile yaptıkları sohbetlerde sık sık Bediüzzaman Said Nursî’den bahsetmeleri dikkatini çekti. Bir süre sonra onlar Sefer Ustaya getirttikleri risâleleri okumaya başlayınca o da aralarına katıldı. Okunan bahisleri dinledikçe ruhunun rahatladığını hissetti ve akşamları Hakkı Ustanın yanına giderek risâle okunmasını istedi.

Kendisi de arzu ettiği için bu isteği memnuniyetle kabul eden Hakkı Usta risâlelerden birini, çoğu zaman da Beşinci Şuâ’yı açıp okurdu. Lâkin gün boyu ağır işlerde çalışarak çok yorulduğundan uykusu geldiği için fazla devam edemezdi.

Ruhunu saran okuma iştiağını bu şekilde tatmin edemeyeceğini anlayan Mehmed Emin, görevlilerin ‘eski yazı’ demelerine kızan ahâlinin ‘eskimez yazı’ diye isimlendirdiği Kur’ân hattını öğrenmeye karar verdi.

Çevresinde, o yazıyı kendisine öğretebilecek pek kimse olmamasına rağmen, daha önce arkadaşları ile birlikte cami hocasından aldığı derslerin de tesiriyle ‘ahdederek, cehdederek’ çalışıp yirmi günde elifbayı söktü ve risâleleri okuyup yazmaya başladı.

İlk zamanlar fazla anlamasa da Risâle-i Nur’u okuyup yazdıkça lisânına âşina oldu. Bu hakikatleri arkadaşlarına da anlatmak için İhlâs Risâlesi’ni Lâtin harfleri ile defterine yazıp isteyenlere verdi. Onu okuyan arkadaşları yeni kitap isteyince o da Hakkı Ustanın yardımı ile Sözler’i sipariş etti.

Bir süre sonra Sözler ve teksir edilmiş birkaç risâle ile birlikte Mustafa Sungur’un müdafaası da gelince çok sevindi. ‘Hâlis bir niyetle merdane yazılan’ müdafaayı ezberledi ve evlerde, köylerde, kahvelerde yaptıkları derslerden sonra heyecanla okudu.

Mustafa Sungur’un, Samsun Ağır Ceza Mahkemesi’nde muhakeme edileceğini öğrenince amcasının motoru ile Samsun’a

gitti. Hakimin ‘Said Nursî senin neyindir?’ sorusuna onun ‘Üstadımdır, hocamdır’ diyerek cesaretle cevap verdiğini görünce hâllerine hayran kaldı. İkinci gün onu hapishânede ziyaret etti ve bir Nur Talebesi tavrıyla memleketine döndü.

Ortaokulu bitirdiği, liseye de gitmediği için ailesinin günlük işlerine yardım etmenin dışında bir meşguliyeti olmadığından bütün zamanını risâleleri okuyup yazmaya ayırdı. Mustafa Sungur’un mahkemedeki masum hâllerine şahit olup yaptığı müdafaayı dinledikten sonra başlayan Bediüzzaman’ı görme iştiağı, risâleleri okudukça daha da arttı.

Bu sayede ufku açılıp fikir ve düşünce dünyası geliştiğinden yaşadığı çevre ruhuna dar gelmeye başladı. İki arkadaşı ile birlikte Deniz Astsubay Okulu imtihanlarına girmek için İstanbul’a gitti. Tansiyonunun biraz yüksek çıkması üzerine okula alınmayınca bir otele kâtip olarak girdi.

Gazetelerden Said Nursî’nin Gençlik Rehberi Mahkemesi için İstanbul’a geldiğini öğrenince onu görmek maksadıyla muhakeme günü erkenden adliye binasına gidip salona girdi. Kısa zamanda salon, koridorlar ve binanın çevresi tıklım tıklım dolduğundan onun ‘telâşsız, fütursuz, vakur adımlarla dimdik yürüyüşünü’ ve mahkeme reisinin hakim olamadığı kalabalığı bir bakışı ise teskin etmesini ancak uzaktan seyredebildi.

Bediüzzaman’ın Akşehir Palas Otelinde kaldığını öğrenince ertesi gün ziyaret etmek için oraya gitti. Onunla karşılaşma ânını tahayyül ettikçe nefesi kesilecek gibi olduğundan meramını anlatamadı. Daha sonraki ziyaretlerinde çeşitli mâniler çıktığından görüşmesi mümkün olmadı.

Bu teşebbüsleri sırasında onun hizmetini gören bazı talebeleri ile tanıştı. Onların talebi üzerine Üstadın, kendisi ile ilgili haberler çıktıkça okumak istediği gazeteleri temin etmek, bavulunu odasında muhafaza etmek gibi bazı cüz’i hizmetlerini gördü.

Yine ziyaret etmek maksadıyla gittiği günlerden birinde, talebesi Muhsin’den onun Cuma namazını kılacağı camiye öğrenince erkenden camiye girip müsait bir yere oturdu ve aralarda onun namaz kılışını, tesbihât yapışını, dua edişini hayranlıkla seyretti.

Namaz kılarken ta’dil-i erkâna hassasiyetle riayet edişine hayran kaldı. Onun gibi namaz kılmaya özendiği için “Namazın ta’dil-i erkânına dair bir kitap yazsa iyi olur” diye geçirdi zihninden.

Mehmed Emin’in, Said Nursî’den istediği ilk şey de bu oldu. Namazı dosdoğru kılmaya hayatî bir hassasiyet gösterdiğinden, Muhsin’in, muhtemelen hizmetlerine teşekkür etmek maksadıyla yanına gelip ‘Üstada sormak istediği, yapılmasını arzu ettiği’ bir şeyin olup olmadığını sormasını fırsat bilerek onun gıyabında öyle bir talepte bulundu.

Aslında onun uzun zamandır yapmaya çalıştığı şey, Üstadını ziyaret edip elini öperek hizmetine girmek istediğini söylemekti. Fakat çok uğraştığı hâlde bir türlü muvaffak olamadı. Bediüzzaman, o günlerde Akşehir Palas’tan ayrılıp Fatih’teki Reşadiye Otelinde kalmaya başlayınca, kendisi ziyaret edemediği onun İstanbul’dan ayrılacağı endişesine kapıldı.

Üstadına, gerektiğinde bazı hizmetlerini görüp ondan bir şeyler isteyecek kadar yakın olduğu hâlde onu görememeyi, yeterince gayret göstermemesine bağlayarak hemen harekete geçti. Bu sefer muhakkak ziyaret etme kararlılığıyla Reşadiye Oteline gitti. Otelin kâtibinden Üstadın kaldığı odayı öğrenip o kata çıktığı zaman Abdullah Yeğin’le karşılaştı.

“Ağabey, ben Üstad Hazretleri ile görüşmek istiyorum” dedi.

“Üstadımız şu anda meşgul. Biraz sonra haber veririz, kabul ederse görüşürsün” dedi Abdullah da.

Onunla birlikte, Bediüzzaman’ın hizmetinde bulunan talebelerinin kaldığı odaya gittiler. Mehmed Emin, onları önceden de tanıdığı için biraz sohbet etti. Onlara, ziyaret esnasında nasıl hareket etmesi gerektiğini sormaya hazırlanırken, onu görüp kim olduğunu soran Üstadın çağırması üzerine, talebelerinden birinin refakatinde odasına girdi.

Daha önce, Üstadının huzuruna çıktığı zaman neler yapacağını plânladığı, yüzünü doya doya seyretmeyi düşündüğü, hizmet etmek istediğini söylemeyi tasarladığı hâlde, o anda heyecandan hepsini unuttu. Sadece ürkek ve çekingen bir

tavırla yaklaşp titreyerek elini öpebildi.

Onun, sıcacık elleri ile şakaklarından tutup şefkatle alnından öptüğü anda ise, ruhu ile birlikte bütün duygularının da yıkanp durulandığını hissederek âdetâ kendinden geçti. Bediüzzaman kendisine nereli olduğunu, ne yaptığını sordu. Ona hahişle cevap vermek istediğı hâlde, dili tutulmuşçasına hiçbir şey söyleyemeyince refakat eden kişi imdadına yetişti.

“Üstadım, bu kardeşimiz Rizelidir, Risâle-i Nur’u okuyor, elinden geldiğı kadar hizmet ediyor ve daha çok hizmet etmek istiyor” dedi.

Onun huzurunda iken, nazarını yerden kaldırıp nuranî simasına bir sefer bile bakamadığını, ancak memnun ve mesrur bir ruh hâli içinde odadan çıktıktan sonra anlayabildi. Bunu yapmayı çok istediğı hâlde, yapamadığı için herhangi bir pişmanlık hissetmedi. Zîra hayatının en büyük mazhariyetini, orada bizzat Üstadının dilinden aldı:

“Seni hem Zübeyir, hem Bayram, hem Ceylân, hem Hüsnü, hem Tahirî, hem Abdülmuhsin gibi kabul ettim. Risâle-i Nur’a hizmet eyle.”²

Zübeyir, Bayram, Ceylân, Hüsnü, Tahirî...

Risâle-i Nur hizmetinin saf-ı evvelleriydi bunlar. Hepsi ayrı ayrı yerlerden gelen değişik mizaçlı, farklı karakterli insanlardı. Kendilerine göre benlikleri, enaniyetleri, meziyetleri, maharetleri, kabiliyetleri vardı ve bunları faydalı bir şekilde kullanmak istemişlerdi.

Hayatlarının baharında Said Nursî’yi tanıyıp Nur hizmetinin varlığından haberdâr olunca, bu hareketi fitratlarına uygun bulmuşlar ve aralarında yer alma heyecanı içine girmişlerdi. Bu maksatla benliklerini, enaniyetlerini bırakıp nefislerini, hislerini, heveslerini, terk ederek hayatlarını hizmetlerine hasretmeleri gerektiğini anlayınca bir an bile tereddüt etmemişler ve Said Nursî’nin etrafında hâlelenip Nur hareketi içinde hayat bulmuşlardı.

Zahiren birbirlerine zıt karakterler taşıdıkları ve kendilerine has hassasiyetlere sahip oldukları hâlde aralarında öyle bir uhuvvet şuuru teşekkül etmişti ki, bir vücudun uzuvları gibi intizam içinde insicamla çalışmaya başlamışlardı.

Zaman içinde hassasiyetle kullandıkları fitrî temayülleri sayesinde kendilerini geliştirerek hizmet bünyesinde temayüz etmişler ve Nur’a meftun, hizmete müheyya, insanlara örnek olmuşlardı.

“Risâle-i Nur’u ve Üniversite Nur Talebelerini duyup hizmetlerinden sitayişle bahsedilmesine şahit olduğum zaman kalbimden, ‘Ne olurdu ben de onların arasında olsaydım. Nasıl onlar Üstada ve Risâle-i Nur’a hizmet ediyorlarsa, ben de onlara hizmet etseydim’ diye geçirmiştim” diyen Mehmed Emin Birinci de artık onların arasındaydı.

Samimî bir dua hissiyle bu kanaatleri kalbinden geçirdiğı günlerde bizzat Nur hizmetinin müessisi Said Nursî tarafından onların arasına dahil edilince bu taltifi, Üstadın kendisine onlar gibi olmayı hedef göstermesi şeklinde değerlendirdi. Onlar gibi hayatını hizmetine hasretmeye karar verdiğı için oteldeki işinden ayrılıp onların yanına geldi.

Daha ilk günlerde ruhunu ihtizaza getiren hareketler, huşû içinde cemaatle eda edilen sabah namazları, şevkle okunan tesbihât ve seher vakti parklarda, bahçelerde yapılan Risâle-i Nur dersleri idi.

Kendileri de bu derslerden büyük hazlar alıyorlardı, ama sabahları oralara gelen insanların okunan bahislerden etkilenerak yanlarına gelip dinlemeleri ve kitapları almak istemeleri hepsini şevke getirmeye yetiyordu.

Bu hâl, Said Nursî İstanbul’da kaldığı zaman içinde her sabah muntazaman devam etti. Üstad Emirdağ’a dönünce o da askerlik hizmetini aradan çıkararak kendini her şeyiyle hizmete vermek için yanına Küçük Tarihçe ile birlikte birkaç risâle de alarak memleketine gitti.

Maksadı askerliğini yapıp İstanbul’a dönmektir. Orada karşısına öğretmen olma fırsatı çıkınca kabul edip vazifeye başladığından, 1953 yılında tekrar İstanbul’a gelen Bediüzzaman kendisini çağırmasına rağmen ‘talebelere iman hakikatlerini anlatma hevesine kapılarak’ gitmedi.

Bir süre sonra yapılan bir ihbar neticesinde evi arandı, karakolda sorguya çekildi, diğer Nur Talebeleri ile birlikte mahkemeye verilip ağır cezada yargılandı, iki ay kadar sonra da öğretmenlikten atıldı. Bu hadiseleri, Üstadın dâvetine icabet etmemesinin cezası olarak değerlendiren Mehmed Emin de, mahkemenin iade ettiği risâlelerini geri alarak İstanbul'a geldi.

Artık yegâne işi, Risâle-i Nur'a hizmet etmektir. Bu işin yeri, zamanı, süresi, mesaisi, izni, tatili, sigortası, emekliliği yoktu. Maaş, ücret, ikramiye, avans, tazminat gibi maddî imkânlar ve gelecekle ilgili teminât da verilmiyordu. Bu hayatta rahata, lükse, şaşaaya, debdebeye yer yoktu. Çalıştığı zaman içinde zarurî ihtiyaçlarını, kendi kâğıt imkânları ile karşılamak zorundaydı.

İhtiyaç zuhur ettiği takdirde ekseriyetle bol sulu mercimek çorbası ve az yağlı bulgur pilavından ibaret olan ekmeğinden, aşından kısması, sırtındaki ceketini satıp parasını hizmete harcaması gerekebilirdi.

Bütün bunlara katlanırken şehirde, kasabada ise polis baskınına uğrayabilir; kıra, köye gittiğinde jandarma takibine maruz kalabilir, mahkemelere verilip suçsuz yere aylarca hapiste yatabilirdi.

Mehmed Emin de, örnek aldığı ve örnek olduğu Nur Talebeleri gibi bütün bu zorlukları, zaruretleri bilerek geldi, gönül rızası ile kabul ederek üç, beş fedakâr insandan ibaret olan İstanbul hizmet kadrosu içindeki yerini aldı.

O hep İstanbul'da kalmayı düşünmüştü, ama risâleler matbaada basılmakta olduğu için geldikten hemen sonra Ankara'ya gitti ve Atıf Ural, Mustafa Türkmenoğlu, Tahsin Tola ile birlikte Nurların Lâtin harfleri ile ilk defa neşredilmesine yardım etti.

1958 yılında "Bazı gazetelerin Nur Talebeleri hakkındaki asılsız neşriyatlarına cevaptır" başlıklı bir bildiri dağıtıldığı için Ankara'da açılan dâvâ sırasında o, Mustafa ile birlikte ciltlenmesi gereken risâleleri kamyonla İstanbul'a götürdüğünden, orada yakalanarak Ankara'ya getirilip hapsedildi.

Bu sayede, Said Nursî'nin has talebeleri ve Nur hizmetinin saf-ı evvelleri arasına sadece ismen katılmakla kalmadı, onların ekseriyetinin bir arada bulunduğu yegâne fotoğraf olan Ankara Dâvâsı hatırasında sîmaen de yer aldı.

Maznunların müdafaasını üslenen Avukat Bekir Berk, diğer Nur Talebeleri ile birlikte ona da "Sizi bir an önce hapisten mi çıkarayım, yoksa inandığınız dâvânızı mı müdafa edeyim" diye sordu. Şahsı adına hazırladığı müdafaada hep dâvasını anlatan Mehmed Emin de hayatını hizmetine hasredenler gibi ona "Biz burada on sene yatsak da razıyız, yeter ki siz Risâle-i Nur'daki ulvî dâvânın müdafaasını yapın" diye cevap verdi.

Mahkemenin ittifaka verdiği beraat kararından sonra hapisneden tahliye edilince memleketine gitti. Evinde risâle bulunduğu için 'seriatı getirmeye çalışma' iddiasıyla yargılanan yetmiş yaşındaki anasını ziyaret edip hayır dualarını aldı ve hemen hizmetinin başına döndü.

Bu sefer baskıya hazırlanan Tarihçe-i Hayat idi. Ankara'da basılan kitapları İstanbul'da ciltlettikten sonra birkaçını alıp Emirdağ'a giderek Bediüzzaman'a gösterdi. Ondan, ima yoluyla aldığı 'kendisine ait bazı resimlerin kitaba konması' talimatını dönünce yerine getirdi. 3

Üstadın isteği üzerine, Ankara'da neşriyata ara verilince önce Hutbe-i Şamiye'nin baskıya hazırlandığı Antalya'ya, ardından İnebolu'ya giderek risâlelerin tashih ve baskı işlerine yardım etti.

Said Nursî'nin "Ankara, Samsun, Antalya çalışır, İstanbul durur" diyerek Fırıncı'ya yaptığı imalı ikazdan sonra, Mesnevî-i Nuriye ile İstanbul'da risâlelerin neşrine başlanınca o da İstanbul'a döndü. Bu sayede Ziya, Muhsin, Ahmed Aytimur, Mehmed Fırıncı, Bekir Berk, Hakkı Yavuztürk gibi isimlerden müteşekkil hizmet ekibi ile birlikte o da Bediüzzaman'ın, "Bunlar İstanbul'da Risâle-i Nur'u neşrederek yirmi şeyhü'l-İslâm kadar hizmet ettiler" şeklindeki takdirine mazhar oldu.

Aslında bu senakâr ifadeler, o zamana kadar basılan risâlelerden ziyade, ilerde yaşanacak zor şartlarda yapılacak olan Risâle-i Nur neşriyatı için söylenmiş gibiydi. Çünkü Bediüzzaman'ın vefatından sonra ihtilâl yapıldığı için diğer

şehirlerdeki risâle neşriyatına ara verilirken İstanbul'da üç beş kişi, bütün zorluklara rağmen risâlelerin neşrine devam etti.

O üç beş kişiden biri de Mehmed Emin'di. Matbaacıların makinelerine el konulmasından korkarak Risâle-i Nurları basmaya yanaşmadıkları; insanların, evlerini ve dükkânlarını kiraya vermekten çekindikleri zamanlarda onlar ne korktular, ne de çekindiler.

Süleymaniye'de Abdurrahman Efendinin verdiği küçük de olsa kalacak bir dershâneleri vardı. Lâkin teksir makinesini çalıştırıp kâğıtları, mürekkepleri koyacak bir yerleri yoktu. Hakkı'nın evinin bodrumundaki basık ve küçük odayı boşalttılar.

Fırıncı bünye itibariyle rutubete mukavemetsizdi. Birinci de uzun boylu olduğu için ancak eğilerek durabiliyordu. Buna rağmen hastalanıp kamburlaşmak pahasına, fark edilmemek için arada bir uğrayan arkadaşlarının da yardımıyla aylarca orada risâleleri teksirle çoğalttılar ve istenen yerlere gönderdiler.

Zaten maddî imkânları yoktu. Bulabildikleri paraları da kâğıda, mürekkebe verdikleri için peksimetle, simitle veya edeplerine, terbiyelerine hayran kalıp hâllerine acıyan bazı komşu kadınların gönderdikleri böreklerle idare ettiler.

Zaman zaman baskına uğradılar, karakola götürülüp sorguya çekildiler, nezarete atılıp dövüldüler, çeşitli hakaretlere maruz kaldılar, ama yılmadılar, usanmadılar, cehtle, gayretle çalıştılar ve hizmeti ayakta tutmayı başardılar.

Bir süre sonra dâvet etmeleri üzerine gelen Zübeyir'in müstakim vasfı, müdebbir tavrı ve istişareye ehemmiyet veren hizmet tarzı sayesinde İstanbul, Nur hizmetinin merkezî hüviyetini kazandı.

Kutlular'ın, Mustafa'nın, Eyüb'ün, Rüştü'nün, Halil'in, Kâmil'in, Sabahaddin'in de gelmesiyle hizmet kadrosu biraz güçlenince aralarında vazife taksimi yaptılar ve hizmetleri daha sistemli bir şekilde yürütmeye başladılar.

Risâle-i Nurlar gizli de olsa matbaalarda basılmaya başlanınca Mehmed Emin, matbaalardaki işlerinin takibinin, kitapların tashihinin, tanziminin yanı sıra fırsat buldukça hizmetin diğer birimlerine de yardım etti. Bazı sahalarda maharet sahibi olduğu ve İstanbul'un eski elemanlarından sayıldığı için zamanla sayısı artan hizmet birimlerinin pek çoğunda vazife aldı.

Hizmetle meşgul olanların içinde daktilo yazmasını bilen birkaç kişiden biri olduğundan hizmetin yazışmaları ile birlikte Bekir Berk'in müdafaalarının yazılması ve gideceği yerlerle muhaberâtının sağlanması işini de o yaptı. Zaman oldu, gazete, dergi ve kitap neşriyatına karar veren ekibin içinde yer aldı, yeri geldi oralarda Bediüzzaman'ı ve Risâle-i Nur'u anlatan hamasî ve tefekkürî şiirler yazdı.

Risâle-i Nur hizmetleri yurt dışında da intişar etmeye başlayınca Almanya, Hollanda, Belçika gibi Avrupa ülkelerine giderek Nur medreselerinin açılıp hizmetin inkişaf etmesine vesile oldu. Bilhassa Almanya'daki cemaat mensuplarını iyi tanıması hasebiyle Mu'cizeli Kur'ân için matbaanın alınmasına, kaliteli malzemelerin bulunup Kur'ân'ın en mükemmel şekilde tabedilmesine yardım etti.

Eline aldığı her işi itina ile yapan Mehmed Emin, en büyük hassasiyeti ibadet hususunda gösterirdi. Şartlar ne olursa olsun, onun bulunduğu yerde namaz muhakkak vaktinde, cemaatle ve tadil-i erkâna riayet edilerek kılınırdı.

Her beşer gibi o da zamanla bazı istidatlarını kaybetti, bazı hasselerini kullanamaz hâle geldi, bazılarını kendisi bıraktı, ama namaz hususundaki hassasiyetini hayatı boyunca kararlılıkla devam ettirdi.

Meşguliyetleri sebebiyle erken teşhis ve tedavi edilemeyen hastalığının iyice şiddetlenmesi üzerine hastahaneye kaldırılıp ağır bir tedavi uygulandığı zamanlarda, doktorlarının ısrarlı ikazlarına rağmen namazını oturarak kılmaya bile razı olmadı.

Bu harikulâde hassasiyet 74 sene devam etti. 3 Nisan 2007 tarihinde duha vakti sekerata girdiğinde, vücudunun bağlı bulunduğu tıbbî cihazlar ölüm sinyalleri verirken ve doktorlar artık vaktin geldiğini söylerken siması mütebessim, dudakları kımıl kımıldı. Onun namazı vaktinde kılma hususundaki hassasiyetini bilenler, ruhunun namaz hâliyle, ezan

eşliğinde arşa yükselmeyi beklediğini anladılar ve Yâsin'i, Cevşen'i okumaya devam ettiler.

Namaz vakti yaklaşınca Mehmed Emin Birinci'nin dudaklarının yanı sıra elleri de hareketlendi. Abdest alır gibi hareketler yaptı, ezan okunurken tazimle namaza durma hâli içine girdi ve ruhunu teslim etti.

Yani, aynen yaşadığı gibi vefat etti.

Cenazesi Anadolu'dan ve Avrupa'dan gelen yüzlerce Nur Talebesinin de iştirakiyle Fatih Camii'nde kılınan namazın ardından, Eyübsultan Kabristanı'nda yıllarca birlikte hizmet ettiği 'Ağabey'lerinin yanına defnedildi.

Dipnotlar:

1- Son Şahitler c: 1, s: 247.

2- A.g.e. s: 253.

3- A.g.e. s: 279.